

VERDIDOKUMENT

1. BAKGRUNN

Dette dokumentet gir en oversikt over mål, strategier og verdigrunnlag for BRiS, Buskerudregionens incestsenter. Dokumentet er ”levende”, og vil bli fortløpende oppdatert etter hvert som organisasjonen setter seg i takt med samfunnsutviklingen, med ansattes kompetanseheving, samarbeidspartners ønsker og selvfølgelig brukergruppens behov.

2. HISTORIKK

I 1993 startet det første incestsenteret i Buskerud under navnet Pilar. Stedet var et støttesenter for incestutsatte og ble drevet av ildsjeler som selv hadde opplevd incest. Idéologien var slik for de fleste av støttesentrene i landet på 80- og 90-tallet. Pilar ble avviklet våren 2005 da daglig leder ble alvorlig syk og døde. Etter sterk politisk press, ble det vedtatt å starte opp igjen et nytt og mer robust incestsenter i de tidligere lokalene til Pilar. Et prosjekt med mandat til å etablere og midlertidig starte opp et tilbud til incestutsatte, ble iverksatt i september -06. Buskerudregionens incestsenter og ble offisielt åpnet 31. oktober 2006. BRiS er et lavterskeltilbud til befolkningen i Buskerud og nordre deler av Vestfold. Formålet er å drive hjelp til selvhjelp for personer som trenger støtte og oppfølging. Senteret skal være et tilbud til alle som er berørt av incest eller seksuelle overgrep – både ungdom, voksne, kvinner, menn, pårørende og deres nettverk. Senteret vil legge vekt på tett tverrfaglig samarbeid med offentlige instanser, frivillige organisasjoner, interessegrupper og brukerne selv.

BRiS er et samarbeidsprosjekt og drives av tjue kommuner i Buskerud, samt Sande og Svelvik i Vestfold (totalt 22 kommuner). BRiS mottar statlig driftstilskudd fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.. I tillegg bidrar de deltakende kommuner til finansieringen av senteret. Drammen er vertskommune for BRiS og påtok seg ansvaret for oppstarten høsten 2006.

Styret har utarbeidet et konsept for utvikling og drift av BRiS med en vertskommunemodell og eget styre bestående av kommunale ledere og sentrale fagpersoner. Styreleder er valgt ut og godkjent av Rådmannens ledergruppe i vertskommunen. Vervet skal innehas av en person med beslutningsmyndighet i vertskommunen. Fra 2007 var Helse- og sosialdirektør Lars Bjerke styreleder, og 01.09.09 tok Utdanningsdirektør Tore Isaksen over.

Styret består pr. 01.01.10 av følgende medlemmer:

Tore Isaksen, leder (Drammen kommune)

Nanna S. Nordhagen (Modum kommune)

Sidsel Wam Nilssen (Søndre Buskerud politidistrikt)

Tove Blåmoli (Modum Bad)

3. DEFINISJONER

Følgende definisjoner legges til grunn i dette dokumentet:

BRiS:

Forkortelsen ”BRiS” står for ”Buskerudregionens incestsenter” med det utfyllende tillegget ”- et kompetanse- og støttesenter mot incest og seksuelle overgrep”.

Incest:

BRiS tar utgangspunkt i incest definert som seksuelle overgrep mot barn og ungdom begått av noen de har et tillitsforhold til. Overgriper kan være familiemedlem eller person i nære relasjoner.

Voldtekt:

Seksuell omgang tiltunget ved bruk av vold, grove trusler eller andre pressmidler.

Bruker:

Brukerne er definert som utsatte (ungdommer, kvinner, menn), deres pårørende (foreldre, partnere, søsken, besteforeldre, barn) og nettverket rundt dem (vennekrets, klassekamerater, lærere, trener, kollegaer m.m.).

Selvhjelp:

Selvhjelp defineres som å ta tak i egne muligheter, finne fram til egne ressurser, ta ansvar for livet sitt og selv styre det i den retning en ønsker. Selvhjelp er å sette i gang en prosess, fra passiv mottaker til aktiv deltager i eget liv.

4. MÅL

BRiS skal arbeide både på individ-, gruppe- og samfunnsnivå og har følgende mål for sin virksomhet:

- BRiS skal være et lavterskeltilbud som er tilgjengelig for innbyggerne gjennom senterets kontortid, telefon, internett eller formidlet til døgnåpen landsdekkende telefon.
- BRiS skal tilby brukeren et fellesskap som bygger på gjensidig støtte og respekt.
- BRiS skal styrke brukerens evne og muligheter til aktivt å delta i egen endringsprosess ut fra egne ressurser og premisser.
- BRiS skal systematisk fremme kunnskap og metodeutvikling med spesielt fokus på selvhjelpsgrupper og støttende nettverk.
- BRiS skal utvikles i tråd med primærgruppens behov.
- BRiS skal bidra til kompetanseheving for regionen innenfor satsningsområdet incest og seksuelle overgrep
- BRiS skal ha et faglig nettverk og inngå samarbeidsavtaler med offentlige, private eller frivillige samarbeidspartnere for å sikre at det gis riktig hjelp, til rett tid og av riktig instans.
- BRiS ser nødvendigheten av å være pådriver i etablering av flest mulig lokale overgrepsteam (SO-team) i Buskerudregionen.
- BRiS skal synliggjøre, informere og være en pådriver i forebyggende arbeid mot incest og seksuelle overgrep.
- BRiS skal følge anerkjente faglig-, etiske og juridiske føringer for sin virksomhet og i møte med den enkelte bruker.

5. VERDIGRUNNLAG

5.1. Generelt

Et verdigrunnlag består av menneskesyn, faglig forankring, holdninger, handlinger og kulturen i en organisasjon. Se eget avsnitt med generelle etiske retningslinjer (kap.7).

BRiS har utformet et fundament av verdier for hvordan man skal møte publikum, brukere, samarbeidspartnere og egne ansatte. Verdigrunnlaget til BRiS skal være karakterisert av en respektfull, inkluderende, likeverdig og positiv væremåte både overfor brukerne og kollegaer imellom.

5.2. Verdier

Her rettes fokuset på områder med spesiell betydning for arbeidet i et støttesenter mot incest og seksuelle overgrep.

I all virksomhet som har med andre mennesker å gjøre, er menneskesynet det mest avgjørende for hvordan vi handler. BRiS' menneskesyn kommer til uttrykk gjennom de verdier som skal prege vårt arbeid. Det gis også et samfunnsyn som er viktig å formidle til omgivelsene.

Ved BRiS blir det enkelte individ mottatt personlig og hyggelig. Det er et møte i god atmosfære, der brukeren vil bli lyttet til, bli hørt, sett og respektert. BRiS er et sted der brukerne kan møte andre med lignende bakgrunn og historier, for så å dele erfaringer og gi hverandre støtte. Det er et ønske at personer som har vært utsatt for incest eller seksuelle overgrep ikke skal føle seg alene i en vanskelig situasjon.

Støttesenterets arbeid er basert på følgende grunnleggende verdier:

- *Fellesskap og solidaritet*
- *Verdighet*
- *Respekt*

5.2.1. Fellesskap og solidaritet

Mennesket er skapt til fellesskap med andre. Vi er avhengige av hverandre. Det er i møte med hverandre at vi forstår oss selv og finner vår egen identitet. Tillitsfull kontakt med andre fyller oss med håp og glede, gir nærvær og tilhørighet, egenverdi og stolthet.

Solidaritet dreier seg om å stå sammen med andre i et gjensidig og likeverdig forhold. Det gir muligheter til å delta i arbeid som har betydning for eget og andre menneskers liv. BRiS ønsker et fellesskap som bygger på gjensidig støtte, solidaritet og vennskap mellom brukerne.

5.2.2. Verdighet

Alle mennesker har en egenverdi og en verdighet som ingen har rett til å krenke. Et menneske som har vært utsatt for fornedrelse, krenkelse og ondskap, har krav på å bli møtt med verdighet og respekt. Evnen til "heling" ligger imidlertid i personen selv.

Enhver er betydningsfull, og det er nødvendig å avskaffe skyldfølelsen. Et krenket menneske trenger å fri seg fra offerrollen, få tilbake opplevelsen av egenverd og selvrespekt. Incest og seksuelle overgrep skal tales og ikke ties i hjel.

5.2.5.3. Respekt

Ordet respekt kommer fra det latinske ordet ”respectare” som betyr ”å se en gang til”. For ethvert menneske er det viktig å bli sett, hørt og trodd. De ansatte ved BRiS må ha respekt for brukernes individuelle behov og tempo i prosessen. Brukerne må selv definere sine problemer og settes i stand til å finne egne løsninger. Bistand til å øke trygghetsfølelsen og selvrespekten er imidlertid et viktig arbeid. Personer som har vært utsatt for overgrep, må støttes i å sette grenser og bli trygge på egne valg.

6. STRATEGIER

6.1. Teorigrunnlag

Arbeidet på støttesenteret vil ta utgangspunkt i en helhetstenkning med forståelsen for samspillet mellom den menneskelige natur, omgivelser og reaksjoner. Teoriene bak helsefremmende arbeid vil bli benyttet aktivt med forbedret livskvalitet som mål. Positive holdninger, mestringsmekanismer, bevissthet om ressurser og reell medvirkning fra grupper man ønsker å rette innsatsen mot, er i fokus. BRiS skal bistå brukerne i en prosess som kan sette dem i stand til å få økt kontroll over og forbedre sin livskvalitet.

Arbeidet på senteret vil ha et helsebringende perspektiv med utgangspunkt i opplevelsen av forbedret livskvalitet for brukerne. Dette innebærer et fokus på det friske og hva man kan lykkes med, i motsetning til det sykelige og invalidiserende. Tenkningen mobiliserer individenes generelle motstandsressurser knyttet til håndtering av traumer, stress og store endringer i livet. Det er nødvendig for våre brukere å se traumet i en større sammenheng for å kunne mestre hverdagen og fremtiden. Motivasjon er et viktig element i denne prosessen.

Alle relasjoner har et element av makt i seg. Derfor er maktforvaltning sentralt i alt helse- og sosialarbeid, også ved BRiS. Mennesker er ofte mer sårbare når de trenger omsorg, hjelp eller er under behandling. Bevissthet i bruk av makt gjør at enkeltmennesker bedre kan bli sett og respektert ut fra sin livssituasjon, verdier og egenart. Kunnskaper om dette med positivt utgangspunkt, kan gi forståelse, styrke og mot til forandring.

6.2. Prinsipper og metoder

Virksomheten BRiS skal arbeide ressurs- og kommunikasjonsorientert. Fokuset settes på å styrke selvbildet og mestringssevnen til brukerne slik at de selv kan finne frem til egne ressurser og ta kontroll over livet sitt. BRiS skal jobbe ut i fra prinsipper om reell brukermedvirkning.

BRiS vil basere seg på tilbud ut fra støttesenterideologien, ”hjelp til selvhjelp”, og tiltak på individ-, gruppe- og samfunnsnivå. Grupperettede tiltak som aktivitets-, samtale- og selvhjelpsgrupper vil være av betydning, for å gi deltakerne tilstrekkelig trygghet og motivasjon for å få til aksept og/eller endring.

Det vil legges vekt på tverrfaglig og tverretatlig kontakt med samarbeidspartnere som kan være en ressurs for senteret og brukerne.

BRiS har innført bruken av KOR-skjemaer (Klient- og ressursorienterte samtaler) for å kvalitetssikre selvhjelpsretningen og brukernes fornøydhet i de individuelle samtaler. For å sikre kompetansen på ansattes arbeide ved senteret, vil det videre være viktig med faglig påfyll og kontinuerlig veiledning av teamet.

7. ETISKE RETNINGSLINJER

Hentet fra FMSO's vedtatte og overordnede retningslinjer, tilpasset og oppdatert 07.12.09.

7.1. Formål

Retningslinjene skal være et felles verdigrunnlag og bidra til å kvalitetssikre arbeidet ved BRiS og de andre tilsvarende sentre mot seksuelle overgrep i landet.

7.2. Menneskesyn

Alle mennesker er likeverdige og skal behandles med respekt. Ingen skal krenkes på grunnlag av kjønn, kjønnsidentitet, seksuell legning, etnisk tilhørighet, religion, politisk oppfatning, funksjonshemming eller sosial status.

7.3. Profesjonalitet

Medarbeiderne på BRiS skal som de andre sentrene i landet, arbeide i henhold til norsk lovverk og sentrets egne vedtekter og verdigrunnlag.

Arbeidet skal ha høy faglig standard og medarbeiderne skal holde seg faglig oppdatert og praktisere godt faglig skjønn.

7.4. Selvhjelp

Basis for BRiS og de andre sentrene i landet bygger på selvhjelpsideologi. Alt arbeid skal foregå med utgangspunkt i en grunnleggende overbevisning om at ethvert menneske er ekspert på sitt eget liv og har en iboende evne til vekst, endring og utvikling.

7.5. Taushetsplikt og personvern

Brukernes rett til vern om fortrolige opplysninger skal ivaretas. FMSO legger føringer for medlemssentrene og pålegger at medarbeidere skal behandle opplysninger som mottas korrekt i henhold til gjeldende lovverk.

7.6. Medlemssentrene

BRiS og de andre støttesentrene mot incest og seksuelle overgrep forplikter seg til å arbeide etter de vedtatte etiske retningslinjer.

8. NASJONALE FØRINGER – henvisninger

Det tas utgangspunkt i nasjonale målsettinger og føringer for arbeidet på BRiS. (oppd.jan.-09)

- a. Artikkel 19 i FN's barnekonvensjon (ratifisert som "Barnekonvensjonen" 1991, inkorporert i norsk lov 2003).- * se pkt. t.
- b. Barne- og familiedepartementet (1992): "Handlingsplan mot seksuelt misbruk av barn."
- c. Barne- og familiedepartementet: "Strategi mot seksuelle og fysiske overgrep mot barn (2005-2009)."
- d. Justisdepartementet (2004): "Handlingsplan, vold i nære relasjoner (2004-2007)."
- e. NOU 1998:18 – "Det er bruk for alle – styrking av folkehelsearbeidet i kommunene."
- f. Sosial- og helsedepartementet (2000): "Faktarapport om årsaker til psykiske plager og lidelser."

- g. Sosial- og helsedirektoratet /Barne- og familiedepartementet (2003): "Seksuelle overgrep mot barn. En veileder til hjelpeapparatet."
- h. Sosial- og helsedirektoratet (10/2004):" Nasjonal plan for selvhjelp".
- i. St.meld. nr.16 (2002 -2003): "Resept for et sunnere Norge, folkehelsepolitikken."
- j. St.meld. nr. 13(2004-2005): "Om incestsentra – tilbud, finansiering og forvaltning."
- k. St.prp. nr.63 (1997-1998): "Opptappingsplan for psykisk helse (1999-2008)"
- l. Nova-rapport 18/07: "Ungdom og seksuelle overgrep".
- m. Nova-rapport 20/07: "Vold og overgrep mot barn og ung"
- n. Barne-og Likestillingsdepartementet; "infohefter om voldtekt", Atle Dyregrov (07)
- o. Barne- og likestillingsdepartementet (2008 – 2011) "Handlingsplan mot tvangsekteskap".
- p. St.meld.nr. 11 (2007 – 2008), "På like vilkår: Kvinnens rettigheter og likestilling i utviklingspolitikken".
- q. St.meld. nr.8 (2008-2009), "Om menn, mansroller og likestilling.
- r. Justisdepartementet, "Vendepunktet", Handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2008-2011)
- s. NOU 2008:4 – "Fra ord til handling, bekjempelse av voldtekt krever handling".
- t. Barnekonvensjonen* i bokform (2008), red. Kirsten Sandberg, Universitetsforlaget
- u. Ot.prp.nr.22 (2008-2009), Endringer i Straffeloven (behandlet des.-08).